

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 568/2018-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. októbra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti LASON SYSTEM, spol. s r. o., Lieskovská cesta 6, Zvolen, a spoločnosti VERCAJCH CENTRUM spol. s r. o., Lieskovská cesta 6, Zvolen, zastúpených advokátkou JUDr. Evou Krchňavou, Rudlovska cesta 47, Banská Bystrica, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bratislava II č. k. 20 C 335/2007-411 z 24. januára 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti LASON SYSTEM, spol. s r. o., a spoločnosti VERCAJCH CENTRUM spol. s r. o. o d m i e t a ako neprípustnú.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. augusta 2018 doručená sťažnosť spoločnosti LASON SYSTEM, spol. s r. o., Lieskovská cesta 6, Zvolen, a spoločnosti VERCAJCH CENTRUM spol. s r. o., Lieskovská cesta 6, Zvolen (ďalej len „sťažovateľky“), zastúpených advokátkou JUDr. Evou Krchňavou, Rudlovská cesta 47, Banská Bystrica, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) č. k. 20 C 335/2007-411 z 24. januára 2018 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

2. Z obsahu podanej sťažnosti a jej príloh vyplýva: *«Na základe návrhu žalobcu BRS, a.s., Hraničná 18, 821 05 Bratislava, [REDAKOVANÉ] zo dňa 27.12.2007 vydal Okresný súd Bratislava II dňa 24.1.2018 rozsudok pre zmeškanie č. k. 20 C/335/2007-411 /ďalej aj ako kontumačný rozsudok/, ktorým rozhodol, že:*

I. Žalovaný v 1. rade je povinný zdržať sa neoprávneného zásahu do vlastníckeho práva žalobcu k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v Bratislave - Ružinove, zapísaným v katastri nehnuteľností vedenom Okresným úradom Bratislava, na [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] spočívajúceho v užívaní pomernej časti pozemku [REDAKOVANÉ] - zastavané plochy a nádvoria o výmere 382,98 m² a pomernej časti pozemku [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] - ostatné plochy o výmere 20 m² bez poskytovania akéhokoľvek protiplnenia žalobcovi.

II. Žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 62.636,51 eur spolu s príslušnou DPH za neoprávnené užívanie pozemkov odporcom v 1. rade bez protiplnenia navrhovateľovi od 05.02.2005 do 01.06.2010, spolu s úrokom z omeškania... všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

III. Žalovaný v 1. rade je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 32,25 eur spolu s príslušnou DPH za každý začatý kalendárny deň neoprávneného užívania pozemkov od 02.06.2010 až do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej, spolu s úrokom z omeškania vo výške 0,02% denne zo sumy 32,25 eur spolu s príslušnou DPH od 03.06.2010 až do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

IV. Žalobcovi súd priznáva voči žalovaným v 1 a 2 rade právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

V. O výške náhrady trov konania súd rozhodne samostatným uznesením.»

3. V sťažnosti sa ďalej uvádza: „Uvedený kontumačný rozsudok konajúci súd vydal na základe návrhu žalobcu v zmysle ust. § 274 CSP z dôvodu, že sa žalovaní v 1/ a 2/ rade nedostavili na pojednávanie vytyčené na deň 24.1.2018, hoci boli naň riadne a včas predvolaní a v predvolaní na pojednávanie boli žalovaní v 1/ a 2/ rade poučení o následku nedostavenia sa vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a zároveň žalovaní v 1/ a 2/ rade neospravedlnili svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami. Keďže boli kumulatívne splnené podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie, súd prvej inštancie rozhodol na návrh žalobcu v zmysle jeho žalobného návrhu kontumačným rozsudkom.

Dňa 11.6.2018 sa sťažovateľ v 1/ rade a dňa 6.6.2018 sťažovateľ v 2/ rade dozvedel o vydaní vyššie cit. rozsudku, keď v rámci začatej exekúcie boli sťažovateľovi v 2/ rade exekútorom zablokované podnikateľské účty. Na základe toho sťažovateľa v 1/ a 2/ rade zistili, že do elektronickej schránky im dňa 17.3.2018 bol doručený rozsudok pre zmeškanie vyhlásený Okresným súdom Bratislava II vo veci č. k. 20C/335/2007 na pojednávaní konanom dňa 24.1.2018, a to fikciou doručenia.

Rozsudok Okresného súdu Bratislava II č. k. 20C/335/2007-411 zo dňa 24.1.2018 nadobudol právoplatnosť dňa 4.4.2018 potom, čo bol obom sťažovateľom doručený fikciou

doručenia dňa 17.3.2018 /neprevzatím v elektronickej schránke/. Proti právoplatnému rozsudku pre zmeškanie podali sťažovatelia návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie spolu s odvolaním proti nemu dôvodiac, že o vydaní predmetného rozsudku sa dozvedeli až dňa 6.6.2018 /sťažovateľ v 2/ rade/ a dňa 11.6.2018 /sťažovateľ v 1/ rade/. Zároveň sťažovatelia podali podaním zo dňa 1.7.2018 na Generálnu prokuratúru SR podnet na podanie dovolania generálnym prokurátorom podľa § 458 ods. 1 CSP. O žiadnom opravnom prostriedku nebolo do dňa spisania tejto ústavnej sťažnosti rozhodnuté.

Na základe odôvodnenia z kontumačného rozsudku Okresného súdu Bratislava II bolo predvolanie na pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený kontumačný rozsudok, doručené obom sťažovateľom fikciou doručenia dňa 8.9.2017.

V uvedený deň však bolo sťažovateľom doručené predvolanie na pojednávanie konané dňa 8.11.2017, a nie na 24.1.2018, kedy mal byť vyhlásený kontumačný rozsudok...

O žiadnom opravnom prostriedku nebolo do dňa spisania tejto ústavnej sťažnosti rozhodnuté.“

4. Podľa názoru sťažovateliek: *„Súd svojím rozhodnutím porušil právo sťažovateľov na spravodlivý súdny proces a súdnu ochranu, keď v rozpore so zákonom vydal kontumačný rozsudok, pričom pre jeho vydanie neboli splnené zákonné podmienky.“*

5. Sťažovateľky napadnuté rozhodnutie považujú za nepreskúmateľné a zjavne neodôvodnené. V dôsledku toho došlo k porušeniu ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

6. Sťažovateľky v petite podanej sťažnosti navrhli, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva sťažovateľa v 1/ rade LASON SYSTEM, spol. s r. o., so sídlom Lieskovská cesta 6, Zvolen, [REDAKOVANÉ] garantované čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 46

ods. 1/ Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Okresného súdu Bratislava II č. k. 20C/335/2007-411 zo dňa 24.1.2018 porušené boli.

2. Základné práva sťažovateľa v 2/ rade VERCAJCH CENTRUM, spol. s r. o., so sídlom Lieskovská cesta 6, Zvolen, [REDAKOVANÉ] garantované čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 46 ods. 1/ Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Okresného súdu Bratislava II č. k. 20C/335/2007-411 zo dňa 24.1.2018 porušené boli.

3/ Ústavný súd zrušuje rozsudok Okresného súdu Bratislava II č. k. 20C/335/2007-411 zo dňa 24.1.2018 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

4/ Sťažovateľovi priznáva úhradu trov právneho zastupovania, ktoré je Okresný súd Bratislava II povinný uhradiť právnemu zástupcovi sťažovateľov v lehote 2 mesiacov odo dňa právoplatnosti nálezu podľa jeho vyčíslenia.“

II.

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

10. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

12. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

13 Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok.

14. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľiek a vecne sa zaoberať iba tými

sťažnosťami, ak sa sťažovateľky nemôžu v súčasnosti a nebudú môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré im zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorých zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

16. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskom súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

17. Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

18. Podstata námietok sťažovateľiek vychádza z ich tvrdení o tom, že pre vydanie napadnutého rozhodnutia okresného súdu neboli splnené podmienky, ktoré sú potrebné na vydanie kontumačného rozsudku. V sťažnosti sťažovateľky uviedli, že proti napadnutému rozhodnutiu podali odvolanie, o ktorom ešte nebolo rozhodnuté. Sťažovateľky sa domáhajú ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom a zároveň pred všeobecným súdom prostredníctvom podaného odvolania, o ktorom ešte nebolo rozhodnuté v čase predbežného prerokovania sťažnosti ústavným súdom.

19. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľky svoje námietky uplatnili v sťažnosti podanej ústavnému súdu, ako aj v odvolaní podanom okresnému súdu, pričom v čase rozhodovania ústavného súdu nie je odvolacie konanie skončené, musela byť sťažnosť odmietnutá pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie namietajú, bude vo vzťahu k okresnému súdu rozhodovať odvolací súd. Súbežné podanie odvolania a sťažnosti na ústavnom súde navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity síce vylučuje právomoc ústavného súdu, ale iba v čase do rozhodnutia odvolacieho súdu o odvolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje.

20. Ústavný súd preto zaujal názor, že v prípade podania riadneho opravného prostriedku (odvolania) a súbežne podanej sťažnosti na ústavnom súde je sťažnosť v danom prípade považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o tomto riadnom opravnom prostriedku.

21. Ústavný súd, majúci na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, konštatuje, že v prípade rozhodnutia odvolacieho súdu bude sťažovateľkám lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99 a jeho body 51, 53, 54).

22. *A contrario* potom platí, že v prípade vecného posúdenia a rozhodnutia odvolacieho súdu budú mať sťažovateľky k dispozícii možnosť podať sťažnosť na ústavnom súde v súvislosti s týmto rozhodnutím za obvyklých podmienok.

23. Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady *ratio temporis* ju odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. októbra 2018